

KJAK

Eldramál

Sigrún Mohr

avvarðandi myndugleikar hava móttvegis borgarunum.

Alt gott um hetta, men tað manglar handling aftan fyri hesi væl úr hondum greiddu álit. Tað er í mínum eygum lítið sømiligt fyri okkara gomlu, ið hava hjálp fyri neyðini.

Eitt úrslit av øllum hesum er, at fólk nú hava tikið seg saman og hava stovnað felagið Eldramálið við tí endamáli m.a. at kanna, um tørvur er á eini eldravernd. Út frá tí, vit hoyrdu avvarðandi o.o. greiða frá hetta kvøldið, felagið varð stovnað, so er avgjørt tørvur á henni

Ikki tí, tann politiski viljin hevur eftir øllum at døma ikki bilað. Hesi seinastu árinu eru bygd fleiri prýðilig ellis- og røktarheim kring landið.

Tíðliga í ár handaði ein arbeiðsbólkur landsstýriskvinnuni í almannamálum tilmæli um eldrapolitikk við heitinum: “Trivnaður, tryggleiki og livsgóðska.

Eldrapolitikkurin tekur støði í ST-grundreglunum fyri eldri í heiminum, samtyktar av ST í 1991. Yvirskipað snúgva grundreglurnar seg um sjálvræði, lutlæsku, umsorgan, sjálvs-menning og virðileika.

Í februar í fjør handaði ein annar arbeiðsbólkur Anniku Olsen, landsstýriskvinnu, heildarætlanina “Gloymsk, men ikki gloymd”, ið er ein framferðarætlan fyri demens í Føroyum.

Sambært heimasíðuni hjá AMR er ætlanin at koma við einari serstakari eldralóg, sum skal áseta, hvørji rættindi eldri borgarar hava, og hvørjar skyldur

Eg havi hug at spyrja, hvat vit skulu hava allar hesar føgru bústovnarnar til, tá ið vit ikki hava ráð at samsýna starvsfólki, so tey hava góðar arbeiðsumstøður og harvið megna at fylla gerandisdagin við innihaldi, fyri at lívskvøldið hjá teimum gomlu fær innihald við meining í?

Tað er eitt fátækt samfelag, ið ikki hevur ráð til at lata gomlum og óhjálpinum fólki ta tænastu, teimum tørvar.

Um vit bara lata standa til ella koma við lappaløysnum, er tað tað sama, sum at skumpa avbjóðingina/trupulleikan framman fyri okkum. Tað er tí av alstórum týðningi, at avvarðandi myndugleikar saman við fákfolki seta seg saman at loysa knútin.

Kanska treingir eldraøkið til eitt siðaskifti?

Tí eru Føroyar eitt heimastýri

Helgi Abrahamsen

løgtingsmaður

Onkuntíð hoyra vit røður ella síggja greinir, sum vilja mála eina mynd av, hvussu nógv betri móguleikar vit høvdu havt, um Føroyar vóru eitt fullveldisríki, og eisini hvussu avmarkað vit eru í heimastýrinum. Seinasta dømið um hetta er tað sum hevur verið sagt og skrivað í sambandi við hótanirnar frá ES um handilstiltøk.

Onkur hevur gjørt sær stóran ómak við at undirstrika, at Danmark er partur av ES (fyri ikki at siga, at Danmark er ES – ella ræður í ES), og onkur hevur hevjað seg upp til at siga eitt forhánisligt “Bei bei Helle.”

Eitt val ímillum
fyrirminur og vansar

Tað er einki at ivast í, at líkamikið hvørja skipan vit velja, so fáa vit bæði fyrirminur og vansar. At vera heimastýri hevur nakrar fyrirminur og nakrar vansar, og at vera fullveldisríki hevur eisini bæði fyrirminur og vansar. Spurningurin er bara, hvat gevur fleiri fyrirminur og hvat gevur færri vansar.

Hevði tað verið
so einfalt

Um tað var so einfalt, at vit, við at skipa Føroyar sum fullveldisríki, bara finga fyrirminur og samtiðis sluppu av við allar vansarnar, so hevði valið verið lætt. Men hvussu var tað nú tað gekk, tá føroyskir fullveldispolitikarar seinast ætlaði at broyta ríkisrættarlígu støðuna?

Samráðdust í
fýra umførum

Tey fóru til Danmarkar at samráðast við dansku stjórn-

ina. Um hvat? Um tað bara handlaði um at sleppa av við vansar og at fáa fyrirminur, so skuldi ikki verið neyðugt við nøkrum samráðingum. So skuldu tey bara farið til Danmarkar og handað forsetismálaráðharranum eina uppsøgn. Men tað gjørdi tey ikki.

Landsstýrið var ikki minni enn fýra ferðir til samráðingar, eftir at hava fyrireikað seg í háltannað ár. Á fjórðu samráðingarfærðini sleit landsstýrið samráðingarnar, tí tey kundu ikki ganga við til treytirnar – hesar treytirnar, sum bara skuldu geva okkum fyrirminur ístaðin fyri vansar.

Ræddust neyvan
fyrirminirnar

Tað er eitt ella annað sum sigur mær, at vansarnir munnu hava verið størri og fleiri enn fyrirminirnar, tí annars hevði eingin sett seg heilar fýra ferðir við eitt samráðingarborð, og enn minni slitið samráðingarnar

uttan at vera komin á mál. - Og hetta var eitt landsstýri sum var skipa við tí høvuðsendamáli at gera Føroyar til fullveldisríki.

So tað er í finasta lagið, at fullveldisfólk royna at vísa á fyrirminur við fullveldinum og vansar við heimastýrinum. Og tað ger kanska heldur einki um tey vísa seg sum óskikkilig skúlabørn, sum siga við læraran “takk fyri at tú fórt” - aftaná at hann er farin. Men høvdu tey veruliga trúð uppá hatta fullveldið, so høvdu tey nokk eisini gjørt nakað við tað, tá tey høvdu móguleikan. - Men tey valdi at lata verða!

Tí eru Føroyar framvegis eitt heimastýri, við teimum fyrirminum og vansom, sum tað nú einaferð hevur við sær.

Skálafjarðartunnilin – Samfelagið
hevur ikki ráð at bíða

Borgarstjórnir kring Skálafjørðin mæla staðiliga til, at Skálafjarðartunnilin nú verður veruleiki og ikki eina ferð enn dettur niður fyri orsaka av landspolitiskari ómegd

Skálafjarðartunnilin er ikki so langt burtur. Gævi, at hetta er veruleikin. Tíverri kann veruleikin eisini fara at vísa seg at vera, at sjótul ikki verður settur á um eitt stórt ár, sum ætlanin annars er, men at fyrsta skotið ikki verður at hoyra, fyrrenn um 5-10 ár ella kanska ongantíð!

Vit halda, at tað er stórt spell, at málið um tunnilin aftur er um at enda í einari politiskari fløkju, har tað sýnist, at tað meiri ræður um politiskar fintur og at vinna hvørjum øðrum neisir enn um at fokusera upp á at fremja málið. Tað er so langt síðani, at cost benefit analysur vístu, at tað bíða stórar samfelagsligar inn-tøkur í, at tunnilin verður gjørdur. Harvið er tað eisini so sjálvsagt, at tað kostar samfelagnum nógv, at tunnilin ikki verður gjørdur.

Um talan skal vera um almenna loysn ella privata loysn er ikki upp til okk-

um, sum vara av lokalu myndugleikunum kring fjørðin, at gera av. Ta uppságvuna eiga landspolitikirarnir. Men vit ynskja ætlanina framda nú – tí nú er nógv mikið bíðað.

Nakað herfyri bjóðaði landsstýrismaðurin okkum á fund, har hann greiddi frá, at fyrirreikingarnar nú eru komnar so mikið langt, at sáttmáli verður undirskrivaður seinni í hesum mánaðinum, at tað so verður arbeitt víðari við fyrirreikingunum, og at tað verður farið undir at bora síðst í 2014 ella fyrst í 2015.

Vit frøast um hesi tíðindini. Íløgan fer at bera við sær demografiskan, mentanarligan, sosialan og vinnuligan dynamikk og harvið at gera Føroyar og føroyingar ríkari.

Samstundis harmar tað okkum, at tað nú sær út til, at royndir enn eina ferð verða gjørdar at forpurra ætlanini.

Sum umboð fyri kommunalu myndugleikarnar kring Skálafjørðin loyva vit okkum hervið staðiliga at heita á allar góðar kreftir um at arbeiða fyri, at tað nú verður álvari, so Skála-

fjarðartunnilin ikki enn eina ferð bara verður prát. Samfelagið hevur ikki ráð til, at henda mest samfelagsgagnliga íløgan í føroyska samferðslukervið nakrantíð ikki verður veruleiki.

Løgtingið skal nú taka støðu, og vit vóna og heita á tingið um at taka eina støðu, sum ber við sær, at arbeiðið ikki verður seinkað. Samfelagið hevur stutt sagt ikki ráð til, at tað verður bíðað og drálað meiri.

Á jóansøku 2013

Nes kommuna
Jóhannus Danielsen,
borgarstjóri

Runavíkar kommuna
Magnus Rasmussen,
borgarstjóri

Sjóvar kommuna
Arthur Johansen,
borgarstjóri

Føroya Myndakalendari
2014

**Bíleggið kalendaran nú
og sendið hann út í heimin**

Tel. 341800
Johanna Vang - johanna@sos.fo
Ann Christiansen - ann@sos.fo